

Nr 347

Av herr Nordgren m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Allmänna beredskapsarbeten m. m.

(Lika lydande med motion nr 288 i Första kammaren)

I den preliminära nationalbudgeten för år 1965 anföres:

»En allmän karaktäristik av utvecklingen på arbetsmarknaden 1964 är att den ekonomiska utvecklingen medför stora anspråk på tillgängliga arbetskraftresurser och att dessa anspråk ej helt kunnat tillgodoses.»

»Antalet tillsatta platser på 100 lediga har under januari—oktober 1964 legat lägre än på mycket länge, vilket betyder att svårigheter att tillsätta de lediga platserna har ökat.»

»Någon mer preciserad bedömning av utvecklingen på arbetsmarknaden kan dock knappast göras, till följd av det bristfälliga statistiska underlaget för arbetsmarknadsbedömningarna. Särskilt gäller detta tjänstesektorerna. Det är möjligt att de tillskott till arbetsvolymen från olika håll som kan påräknas under 1965 främst kommer att sugas upp av tjänstesektorerna. I så fall kan svårigheterna att tillgodose arbetskraftbehovet i övriga sektorer — industri och byggnadsverksamhet — bli avsevärt större än vad de kan förefalla vid ett siffermässigt överslag på totalnivå.»

Dessa utdrag ur den preliminära nationalbudgeten ger närmast det intrycket att arbetsmarknadens anspråk på arbetskraft, som ej »fullt kunnat tillgodoses» under 1964 kommer att kunna tillgodoses i än mindre utsträckning under 1965 — svårigheterna kan t. o. m. väntas bli »avsevärt större än de kan förefalla vid ett siffermässigt överslag på totalnivå.»

Mot denna bakgrund, som enligt vår mening är realistiskt tecknad, måste anslagsäskandena till beredskapsarbeten i årets statsverksproposition, bil. 13, bedömas. Där hemställes att riksdagen måtte bevilja ett reservationsanslag av 420 milj. kr. till allmänna beredskapsarbeten under budgetåret 1965/66. Till detta belopp kommer anslagsäskanden om 135 milj. kr. till sysselsättningsfrämjande åtgärder för handikappade m. fl. och 142 milj. kr. äskas för omskolning av huvudsakligast arbetslösa, varvid beräknas att antalet omskolade kommer att överstiga 35 000 personer under budgetåret.

Motiveringen för anslaget till allmänna beredskapsarbeten bygger på många osäkra faktorer. Sålunda anföres att kostnaden blir i hög grad beroende på projektvalet, att det är angeläget att inrikta beredskapsarbetena

på mindre kostnadskrävande objekt än vägbyggen och att kostnaderna är beräknade med hänsyn till förhållandena under innevarande budgetår.

Med denna motivering yrkas dels att anslaget till allmänna beredskapsarbeten ökas med 105 milj. kr., och dels att den del av anslaget som skall avräknas mot automobilskattemedlen ökas med 150 milj. kr. Den utökade omskolningen synes icke beräknas medföra att antalet dagsverken vid allmänna beredskapsarbeten minskar.

I statsverkspropositionen meddelas att lönekostnaderna för den till vägarbeten hänvisade arbetskraften inte uppgår till mer än 20 procent av den totala kostnaden. Av beräknade 250 milj. kr. till vägarbeten går alltså endast 50 milj. kr. till arbetslöner. Med statsverkspropositionens egna ord innebär detta att mycket stora sekundära verkningar uppstår i form av efterfrågan på maskiner, verktyg och andra förnödenheter. Denna efterfrågan kan medverka till att ytterligare skärpa efterfrågetrycket i andra delar av landet.

Vi lever i en konjunktur som bl. a. kännetecknas av kostnadsinflation och knapphet på arbetskraft. Den samhällsekonomiska lönsamheten av de vägarbeten som anordnas som allmänna beredskapsarbeten torde vara mycket liten. Man kan nämligen förmoda att de mest angelägna projekten avverkats under alla de år då omfattande beredskapsarbeten bedrivits i de nordligare länen.

De ökade anslagsäskandena till beredskapsarbeten förefaller ännu mera svårförståeliga då man erinrar sig att 1964 års riksdag beslutat om lokaliseringsspolitiska riktlinjer, som innebär att under budgetåret 1965/66 kommer dels lokaliseringsslån intill ett sammanlagt belopp av 100 milj. kr. och dels investeringsbidrag i lokaliseringssyfte intill sammanlagt 60 milj. kr. att ställas till förfogande för företagslokalisering huvudsakligast inom det s. k. norra stödområdet.

Mot denna bakgrund synes det oss möjligt att minska anslaget till allmänna beredskapsarbeten, liksom den del av anslaget som beräknas avräknas mot automobilskattemedel. Vi föreslår därför att anslaget upptages till samma belopp som under innevarande budgetår och att av detta 150 milj. kr. avräknas mot automobilskattemedlen. Skulle, mot förmodan, sådana konjunkturuomslag inträffa att större belopp blir erforderligt under budgetåret kan lämpligen motsvarande belopp ställas till förfogande genom att uppföras på beredskapsstat.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta att till *Allmänna beredskapsarbeten m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 315 000 000 kr., därav förslagsvis 150 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

Stockholm den 27 januari 1965

Hans Nordgren

Erik Magnusson

Tage Magnusson

i Tunhult

i Borås